

# “Relationer betyder jo alt i verden”: Et kvalitativt interviewstudie af kvindelige håndboldspilleres specialiseringsveje til det danske A-landshold

Jonatan Stage Kristensen, Nicklas Stott Venzel and Louise Kamuk Storm

Institut for Idræt og Biomekanik, Syddansk Universitet, Odense

Corresponding author: Jonatan Stage Kristensen

E-mail: [jonatanstage@gmail.com](mailto:jonatanstage@gmail.com)

Institut for Idræt og Biomekanik, Syddansk Universitet  
Odense, Denmark

## Abstract

Formålet med studiet er at beskrive danske kvindelige håndboldspilleres veje til verdenseliten, samt at identificere sociokulturelle faktorer, der har påvirket spillernes specialisering. Data blev genereret gennem semistrukturerede interviews med seks danske landsholdsspillere. Specialiseringsvejene er karakteriseret ved sampling og multisport i børneårene og de tidlige ungdomsår, og alle spillere har fokuseret på håndbold efter 12-årsalderen som deres primærsport (enten udenlukkende eller sideløbende med andre sportsgrene). Særligt havde spillernes fællesskaber og venskaber betydning for specialiseringen. Sportsgrene er valgt til eller fra på baggrund af, hvor de stærkeste venskaber og fællesskaber var, og venskaber havde ligeledes betydning for spillernes vedblivende prioritering af sporten. Et samspil mellem selektion og egen oplevelse af kompetence initierede en yderligere intensivering af sporten. Studiet viser, at spillernes venskaber og fællesskaber i høj grad har formet, hvordan og hvornår de har specialiseret sig.

**Keywords:** Ungdomsidræt, Talentudvikling, Multisport, Sampling, Diversifikation

Vejen til verdenselite har været diskuteret de seneste årtier (Côté et al., 2007; Güllich et al., 2022; Jayanthi et al., 2013). Forskning har vist, at enhver specialiseringsvej er en dynamisk, ikke-lineær og uforudsigelig sportslig udviklingsproces, og at specialiseringsveje er unikke for enhver udøver (Güllich, 2014a; 2014b; Storm et al., 2012). Samtidig har forskere indenfor talentudvikling fremhævet, at udøvers sportslige udvikling kan forstås som en rejse igennem miljøer, der støtter udøvers sportslige og personlige udvikling frem mod eliteniveau som seniorudøver (Henriksen & Stambulova, 2017; 2023). I det lys kan specialiseringsveje beskrives som en dynamisk, gensidig proces, der formes i samspillet mellem en udøver og det omkringliggende sportslige og ikke-sportslige miljø. På trods af et øget fokus på kontekstens betydning for udøvers udvikling har størstedelen af forskningen indenfor specialiseringsveje været baseret på kvantitative metoder, hvor fokus primært har været på antallet af sportsgrene, antallet af træningstimer i forskellige sportsgrene og karakteristika ved forskellige træningsformer (DiSanti & Erickson, 2019). I en metaanalyse af specialiseringsveje baseret på 9241 udøvere konkluderede Barth og kollegaer (2022), at verdensklasse udøvere på seniorniveau, sammenlignet med udøvere på nationalt-niveau, havde (1) trænet mere i andre sportsgrene end deres primære i barndom og

ungdommen, (2) startet deres primære sportsgren senere, (3) akkumuleret mindre træning i den primære sportsgren og (4) nået performancebaserede højdepunkter senere (f.eks., deltagelse i første internationale mesterskab eller udtagelse til landshold). Med andre ord, atleters veje til verdensklasse var gået gennem deltagelse i flere sportsgrene i de tidlige år og en sen intensivering af deres indsats i deres primære sport. En anden metaanalyse har ligeledes vist, at multisport deltagelse udgør en afgørende forskel mellem verdensklasse-udøvere og nationalklasse-udøvere (Güllich et al., 2022). I tråd med de to metaanalyser, foreskriver gældende internationale anbefalinger for børne- og ungdomssport, at udøvere bør dyrke flere sportsgrene i løbet af barndommen og først intensivere deres træning og fokus på kun én sport efter 12-årsalderen, da det bl.a. kan reducere risikoen for frafald, overbelastningsskader mm. (Bergeron et al., 2015; Jayanthi et al., 2013). På trods af forskningsresultater og anbefalinger, ses alligevel en tendens i tidens samfund til, at udøvere specialiseres tidligere (Buckley et al., 2017; Jayanthi et al., 2019; Padaki, Popkin, et al., 2017), samt en stigende professionalisering af ungdomssporten (Erdal, 2019) med dertilhørende stigende trænings- og konkurrencemængde (Bergeron et al., 2015). Den kvantitative viden om specialiseringsveje bør derfor suppleres med mere kontekstspecifik viden om

specialiseringsveje. Denne viden vil kunne bruges til at kvalificere praksis i ungdomssporten.

### **Teoretisk Ramme – Developmental Model of Sport Participation**

En af de mest anerkendte modeller for specialiseringsveje i sport (DiSanti & Erickson, 2019) er Developmental Model of Sport Participation (DMSP; Côté et al., 2007). DMSP viser to veje mod elitepræstation på seniorniveau indenfor sport: Elitepræstationer gennem tidlig specialisering og Elitepræstationer gennem tidlig diversifikation. I DMSP er specialiseringsveje tillige primært beskrevet ved to former for aktiviteter (hhv. deliberate practice og deliberate play). Deliberate practice er aktiviteter, der primært har til formål at forbedre præstation, hvilket ofte kræver en intens fysisk og/eller kognitiv indsats (Ericsson et al., 1993). Deliberate play er aktiviteter, der laves for aktivitetens egen skyld for at skabe glæde og fornøjelse. Her er det udøverne selv, der tilpasser aktiviteter og regler undervejs, som f.eks. selvorganiseret gadehockey eller fodbold (Côté et al., 2009). *Elitepræstationer gennem tidlig specialisering* er karakteriseret ved indgang i sport ved seksårsalderen, samt overvejende deliberate practice og lille grad af deliberate play i én sportsgren fra før 12 år. Dette fortsætter udøveren med indtil seniorniveau. *Elitepræstationer gennem tidlig diversifikation* er karakteriseret ved tre faser: Indgang i sport, hvilket angives til omkring seksårsalderen, som er begyndelsen på sampling årene fra 6-12 år. Her tager udøveren del i mere end én sportsgren over længere perioder og aktiviteterne er primært bestående af deliberate play. Fra 13-15 år følger specialiseringsårene, hvor mængden af deliberate play og deliberate practice vil være balanceret og udøveren reducerer deltagelsen i andre sportsgrene. Fra 16 år vil udøveren gå ind i investeringsårene med primært deliberate practice og sekundært deliberate play, og fokus på kun én sportsgren frem mod seniorniveau.

Igennem de seneste år er DMSP blevet kritiseret for, at fasernes aldersafgrænsning ikke er empirisk testet, hvorfor disse ikke tager højde for individuelle og sportsspecifikke forskelle gennem en sportslig karriere (Güllich et al., 2023). Desuden er DMSP blevet kritiseret for at være for simpel og dermed overse betydningen af en række kontekstuelle faktorer, der påvirker udøvernes specialiseringsvej (Barth et al., 2022; DiSanti & Erickson, 2019, 2021; Güllich et al., 2022; Voigt & Hohmann, 2016; Storm et al., 2012)). I et dansk studie af specialiseringsveje undersøgte Storm og kollegaer (2012) 17 danske eliteudøveres specialiseringsveje med udgangspunkt i DMSP. Studiet viste fire kvalitativt forskellige specialiseringsveje: Elitepræstationer via tidlig specialisering, Elitepræstationer via sampling i legende træning, Elitepræstationer via sen investering og legende træning og Elitepræstationer via sen indgang i primær sport. *Elitepræstationer via sampling i legende træning* var kendetegnet ved deltagelse i mange sportsgrene i de tidlige år, træningen oplevedes som sjov, og udøveren valgte først primær sportsgren efter 12-årsalderen. Ved *Elitepræstationer via sen investering og legende træning* havde udøverne tidligt fokus på én sport, afprøvede ofte andre sportsgrene i kortere perioder (dvs. under et år), træningen blev beskrevet som sjov og sporten blev tidligst intensiveret efter 12-årsalderen. *Elitepræstationer via sen indgang i primær sport*, var kendetegnet ved, at udøveren først efter 15-årsalderen var begyndt til den sport, som vedkommende blev eliteudøver i, og derfor allerede fra starten intensiverede sporten. Udøverne havde dog ofte erfaringer fra andre sportsgrene fra tidligere (Storm et al., 2012). Fælles for disse variationer af tidlig diversifikation

var, at udøverne dyrkede flere sportsgrene inden de fokuserede udelukkende på deres primære sportsgren. Et lignende studie om specialiseringsveje blev lavet i en svensk kontekst, hvor Fahlström og kollegaer (2015) også konkluderede, at svenske landsholdsudøveres karriereveje bedst kan beskrives med nuancerede kategorier af både tidlig specialisering og tidlig diversifikation. Fælles for de to studier er, at de viser, at specialiseringsvejene er formet af sociokulturelle faktorer (Fahlström et al., 2015; Storm et al., 2012).

Forskning i talentudvikling har igennem de seneste år også vist, hvordan atleters udvikling sker i et tæt samspil med deres omkringliggende miljø (Henriksen & Stambulova, 2023). Et miljø er en kompleks og dynamisk helhed, der består af mikro- og makrosystemer (Bronfenbrenner & Morris, 2005; Henriksen & Stambulova, 2023). Mikrosystemet er de daglige omgivelser for atleten (f.eks. venner, familie, klub, skole). Makrosystemet er det bredere system, som atleten lever i (f.eks. den nationale kultur og traditioner). Specialiseringsveje formes af både mikrosystemer (f.eks. trænere og forældre) og makrosystemer (f.eks. sportskultur og traditioner) (Mosher et al., 2022). I mikrosystemerne er det særligt trænere (Thomas et al., 2019; Voigt & Hohmann, 2016), forældre (Atkinson & Goodway, 2021; Kearney et al., 2020; Padaki, Ahmad, et al., 2017) og holdkammerater (Thomas et al., 2019), som forskning har vist former specialiseringsprocesserne. Særligt to typer af relationer har vist sig at være betydningsfulde for udøveres karriere (Storm et al., 2014). Den ene er relationer, der skaber muligheder, som er karakteriseret ved at igangsætte en transition eller et skifte i karrieren for udøveren. Den anden er relationer, der bidrager til at skabe mening (eksistentielle relationer), som er kendetegnet ved at være langvarige og gå tværs af karrierefaser både i det sportslige og ikke-sportslige domæne. I makrosystemet er det særligt den sportsspecifikke kultur (Charbonnet & Conzelmann, 2023) og den nationale kultur, der former specialiseringsveje (Storm et al., 2012).

### **Dansk Idræts- og Håndboldkontekst**

Den danske idrætskultur er kendetegnet ved idealet om lighed og velfærd, der kommer til udtryk ved et fokus på idræt for bredden (Ibsen et al., 2010; Storm et al., 2012). I Danmark har selv de mindste byer en sportshal og udendørsfaciliteter, hvilket gør, at næsten alle har idrætsfaciliteter tæt på deres hjem. De lokale sportsklubber har en stærk tradition for frivillighed, hvilket betyder, at trænerne ofte er ikke-uddannede frivillige. Siden 2007 har Team Danmark sammen med en række kommuner (24 elitekommuner i 2023) udviklet rammerne for dansk talentudvikling, f.eks. ved oprettelsen af talentidrætsklasser, hvor sportsudøvere kan få ekstra morgentræning og generelt mere fleksibilitet ift. deres sport og skolegang fra 7. klassetrin. Håndbold er en af de mest udbredte sportsgrene i Danmark og har historisk haft en stærk position i dansk idræt. Ved udgangen af 2023 havde de danske håndboldklubber registreret 24.189 medlemmer i aldersgruppen 13-18 år, og det højeste samlede antal medlemmer (107.666) i ni år (Dansk Håndbold, 2024). På internationalt niveau har Danmark markeret sig som en førende nation, særligt gennem kvindelandsholdets præstationer i 1990'erne og begyndelsen af 2000'erne. I denne periode vandt Danmark guld ved de Olympiske Lege i 1996, 2000 og 2004. Efter en periode med resultatmæssig tilbagegang er det danske kvindelandshold igen etableret i verdenseliten og har fået medaljer ved de seneste fire slutrunder (Dansk Håndbold, 2024).

Formålet med nærværende studie er at beskrive danske kvindelige håndboldspilleres veje til verdenseliten (og A-landsholdet) samt sekundært at identificere faktorer i spillernes udviklingsmiljøer, der har påvirket deres specialisering. Dette studie er derfor et svar på den efterspørgsel, der har været i litteraturen, på en kontekstbaseret forståelse af specialiseringsveje. Blandt andet med fokus på interaktionen mellem udøveren og andre aktører i miljøet omkring udøveren (DiSanti & Erickson, 2021) og med anerkendelse af, at sportsgrenen i sig selv er en væsentlig kontekst. Den kvindelige population har generelt været underrepræsenteret i forskning i talentudvikling igennem de sidste 20 år (Curran et al., 2019), også derfor vil dette studie sætte fokus på kvinders specialiseringsveje i håndbold og dermed bidrage til øget viden om kvindelige atleter.

### Forskningsspørgsmål

Studiet besvarer følgende forskningsspørgsmål: Hvad kendetegner danske kvindelige håndboldspilleres specialiseringsveje til A-landsholdet, og hvilke sociokulturelle faktorer, oplever spillerne, har påvirket deres veje?

### Design og Metode

Undersøgelsen er designet som et kvalitativt interviewstudie, som gør det muligt at forstå og udfolde individers verden på baggrund af de synspunkter og fortællinger, de knytter til deres egne oplevelser (Kvale & Brinkmann, 2009). Studiets deltagere er i verdenseliten indenfor kvindehåndbold. Den type interview kræver særdeles grundig forberedelse, fordi det påvirker kvaliteten, hvorvidt deltageren opfatter interviewerens kompetent (Kvale & Brinkmann, 2009; Mikecz, 2012). Eliten kan ofte være svær at rekruttere (Kvale & Brinkmann, 2009; Mikecz, 2012). Specifikt for eliteatleter er især deres travle hverdag og eventuelle bopæl i udlandet, der kræver at interviewerens er ekstra fleksibel ift. tid og sted (Mikecz, 2012). Inspireret af narrative interview metoder (Smith & Sparkes, 2016) blev interviewet designet med en relativt løs struktur, med åbne spørgsmål, hvor deltagerne blev opfordret til at fortælle om deres erfaringer fremfor blot at svare på spørgsmålene (Kvale & Brinkmann, 2009; Smith & Sparkes, 2016).

**Tabel 1: Overblik og deltagerinformation**

| Deltager  | Alder ved indgang i primær sport | Andre sportsgrene og aktiviteter                | Alder ved investering i primær sport | Peak senior performance |
|-----------|----------------------------------|-------------------------------------------------|--------------------------------------|-------------------------|
| Spiller 1 | 10                               | Gymnastik                                       | 12                                   | VM-bronze               |
|           |                                  |                                                 |                                      | EHF CL guld             |
| Spiller 2 | 8                                | Fodbold<br>Ridning<br>Spejder<br>Musik          | 15                                   | VM-bronze               |
|           |                                  |                                                 |                                      | EM-sølv<br>DM-guld      |
| Spiller 3 | 8                                | Fodbold                                         | 15                                   | VM-bronze<br>EM-sølv    |
| Spiller 4 | 12                               | Fodbold<br>Atletik<br>Svømning                  | 14                                   | VM-bronze               |
|           |                                  |                                                 |                                      | DM Guld                 |
| Spiller 5 | 5                                | Gymnastik<br>Badminton<br>Fodbold<br>Basketball | 13                                   | VM-bronze               |
|           |                                  |                                                 |                                      | EM-sølv<br>DM-sølv      |
| Spiller 6 | 9                                | Ridning<br>Tennis                               | 17                                   | VM-bronze               |
|           |                                  |                                                 |                                      | EM-sølv<br>DM-guld      |

### Deltagere

Seks kvindelige A-landsholdsspillere i håndbold, der deltog i verdensmesterskabet i december 2021, deltog i undersøgelsen. Deltagerne kan klassificeres som verdensklasseatleter, da de har vundet medaljer ved seneste verdensmesterskab, Olympiske Lege eller europamesterskab (McKay et al., 2022; TeamDanmark, 2021). Spillerne repræsenterer forskellige danske og udenlandske klubber og har spillet professionel håndbold imellem syv og 16 år. De har alle spillet mere end 55 landskampe. På interviewtidspunktet var de mellem 25 og 31 år. Se Tabel 1 for yderligere deltagerinformation.

### Proces og Interviews

Ledelsen i Dansk Håndbold var første led i at skabe kontakt til A-landsholdet, hvor den primære gatekeeper understøttede rekruttering af deltagere og gjorde det tydeligt, at forbundet fandt undersøgelsen relevant. Gatekeeperen i landsholdsstaben inviterede den primære undersøger (førsteforfatteren) til en landsholdssamling for at fortælle om undersøgelsen og derved rekruttere deltagere. Samtlige landsholdsspillere modtog et informationsbrev med en uddybende beskrivelse af projektets formål og deltagernes rettigheder. Ved denne samling blev det første interview foretaget. I anledning af en opfølgende mail til spillertruppen meldte fem spillere sig til at deltage i interviews. Efter deres ønske blev de foretaget online, da flere af deltagerne ikke var bosat i Danmark. Alt efter deltagernes præferencer blev FaceTime, Zoom og Microsoft Teams anvendt.

En interviewguide, der var informeret af den teoretiske ramme og litteraturen på området, understøttede gennemførelsen af alle interviews. Den bestod af to dele (specialisering, betydningsfulde relationer) og af flere spørgsmålstyper. Herunder åbne spørgsmål (hvordan vil du beskrive din vej gennem sporten?) og opfølgende spørgsmål (hvilken sportsgren excellerede du først i?). Interviewguiden havde fokus på spillernes vej til A-landsholdet, deres specialiseringsvej og sociale relationer (Kan du fortælle om dem, der har været med under din sportslige specialisering?). Idet der er tale om semistrukturerede interviews varierede interviewene i forhold til rækkefølgen af spørgsmål og andre emner som den interviewede spiller selv fandt relevant at inddrage i samtalen. Interviewguiden fokuserede således i højere grad på vejen til landsholdet, og ikke på det at være verdensklasseudøver.

### Analyse

Interviewene blev analyseret ud fra en refleksiv tematisk analysetilgang (Braun et al., 2016), da vi ønskede at identificere mønstre på tværs af alle deltagers fortællinger om deres specialiseringsveje. Først blev interviewene transskriberet. Her blev lydfilen transformeret til tekst (Kvale & Brinkmann, 2009) og gennemlæst og gennemlyttet flere gange (step 1). Derefter blev transskriptionerne kodet og data blev nedbrudt i mindre specifikke enheder og givet både begrebsstyrede (f.eks. "sampling" og "intensivering") og datastyrede koder (f.eks. "venskab"). Dels for at afprøve et etableret teoretisk rammeværk og dels for at kontekstualisere deltagernes specialiseringsveje (step 2). Så blev koderne gennemlæst, omorganiseret og defineret som temaer. Fra dette blev temaerne *karrierevalg*, *relationernes påvirkning socialt og professionelt* og *nære rollemodellers indflydelse* konstrueret (step 3 og 4). Ifølge Braun og Clarke (2019) er udvikling af temaer en iterativ proces, der i denne undersøgelse indebar frem-og-tilbage bevægelse mellem koder, den teoretiske ramme og definerede temaer. I

forlængelse heraf arbejdede vi med syntese ved at bruge temaerne til at "fortælle en historie" om data og den bagvedliggende litteratur (Braun & Clarke, 2019). Dette førte til en videreudvikling af temaerne til den version, der er præsenteret ved i denne artikel (step 5). Tabel 2 er også et resultat af denne proces, hvor flere udkast af tabellen har struktureret vores analyse, der bevægede sig mellem de individuelle karakteristika og de fælles mønstre, der er identificeret på tværs af fortællingerne. DMSP guidede delvist analysen (dvs. begrebsstyret), fordi nøgleelementer af sport specialisering er repræsenteret i dette framework, men den primære undersøger brugte også en datastyret eksplorativ tilgang for at være åben og sensitiv for kontekstspecifikke (f.eks. håndbold og kvindeelitesport) koder og temaer. Temaerne blev organiseret indenfor kategorierne af DMSP-modellen og afslutningsvist blev en samlet afrapportering skrevet (step 6). Citater inkluderet i resultatafsnittet er renskrevet for ikke at være meningsforstyrrende i sit transskriptionsformat.

### Forskningskvalitet

Førsteforfatteren er tidligere idrætsstuderende og elitehåndboldsspiller og var ansvarlig for analysen og artiklen er baseret på hans kandidatspeciale. Medforfatterne er vejledere og fungerede som kritiske venner ved at bruge deres ekspertise indenfor specialiseringsveje samt kvalitativ metode. Med hensyn til stringens i analysen, der er baseret på et fortolkende paradigme (Tracy, 2010) vil vi gerne fremhæve, at (a) interviewtransskriptionerne blev sendt til deltagerne som bekræftede deres beskrivelser, (b) forfattergruppen har diskuteret data, analysen og fortolkninger af data for at nå en fælles forståelse, (c) analysen er præsenteret for centrale aktører i Dansk Håndbold. Emnet har stor praktisk relevans og analysen resonerede med meget erfarne praktikere (f.eks. trænere, ledere), hvilket er kriterier som Tracy (2010) peger på som afgørende for at øge troværdigheden og sikre kvalitet i kvalitativ forskning. Retrospektive studier af specialiseringsveje er afhængige af deltagernes evne til at huske tidligere begivenheder (Côté et al., 2005). Dette forhold kan derfor påvirke spillernes fortællinger, da dele af fortællingerne ligger mange år tilbage.

### Etik

Undersøgelsen lever op til gældende GDPR-regler. Der blev gjort etiske overvejelser forud for undersøgelsen. Alle landsholdsspillere blev spurgt, om de var interesserede i at deltage i undersøgelsen. De blev informeret om undersøgelsen, herunder at deltagelse var frivilligt, og at de til enhver tid kunne trække sig fra undersøgelsen. Deltagerne gav deres samtykke til at deltage i undersøgelsen ved at underskrive en samtykkeerklæring. De fik mulighed for at læse interviewtransskriptionen af deres interview. Deltagerne er fremstillet anonymt. De blev gjort opmærksomme på, at få personer med indgående kendskab til konteksten og dem muligvis kan vide, hvem det er, der har deltaget. Deltagerne accepterede dette forhold og deltog med stort engagement.

## Resultater

Der er både forskelle og ligheder mellem de seks interviewede A-landsholdsspilleres specialiseringsveje. Alle spilleres sportslige specialisering er formet af sociokulturelle faktorer. De væsentligste sociokulturelle faktorer, der viser sig i dette studie, er mulighederne for at dyrke flere forskellige sportsgrene, familie, venner og det danske skolesystem. De faktorer har påvirket spillernes opstart i håndboldsporten, deres alder for at specialisere sig og deres vedblivende fokusering på håndbold. Der kan identificeres en samplingsfase, en specialiseringsfase og en investeringsfase i alle spillernes specialiseringsveje til A-landsholdet. Spillerne repræsenterer succesfulde transitioner fra ungdom til seniorelite og denne overgang er sket gradvist og over en længere årrække. Således har de tilpasset sig senioreliten i dansk ligahåndbold og derfra er de blevet udtaget til det danske A-landshold. Alle faser er kvalitativt forskellige på tværs af de seks spillere. Det vil sige, at de startede til håndbold på forskellige tidspunkter, hvilket varierede i alderen 5-12 år. Flere af dem dyrkede som 15-årig stadig flere idrætter. Nogle fokuserede udelukkende på håndbold som 12-årig. På den måde er der indenfor én sport unikke og varierende specialiseringsveje. Det er illustreret i Tabel 2.

### Indgang til sport og samplingsårene

Analysen viser, hvordan spillerne blev introduceret til håndbold. De blev præsenteret for sporten af en person i deres liv, som allerede var en del af håndboldmiljøet, f.eks. søskende, veninder eller forældre. Karakteren af disse relationer var forskellig. Spiller 6 fortæller, at en jævnaldrende fra skolen inviterede hende med til træning, mens Spiller 2, 4 og 5 blev inspireret af et familiemedlem, der selv var aktiv spiller, eller en forælder, der trænede et børnehold. Disse personer har alle spillet en vigtig rolle i at motivere spillerne til at begynde til håndbold, som senere blev deres primære sport og som de nåede professionelt og verdensklasseniveau indenfor. F.eks. siger Spiller 6: "Alle de piger, jeg gik i folkeskoleklasse med, gik til håndbold og på et tidspunkt i 3. klasse tog en klassekammerat mig med til en håndboldtræning, og siden da har jeg spillet håndbold". Det samme gør sig gældende i forhold til andre sportsgrene. Alle spillere har afprøvet (dvs. dyrket sportsgrenen under et år) eller parallelt dyrket flere forskellige sportsgrene. Spillernes involvering i andre idrætter i samplingsårene blev ligeledes formet af deres relationer. Spiller 4 blev opfordret til at afprøve atletik af en holdkammerats far, som var atletiktræner. Hun afprøvede atletikken med formålet om at blive bedre til håndbold. Endvidere fortæller Spiller 5, hvordan hun begyndte til fodbold på grund af sine brødre, og hun fortsatte sideløbende med håndbold, indtil hun var 13-14 år.



**Tabel 2: Unikke individuelle specialiseringsveje til A-landsholdet for seks danske kvindelige håndboldspillere**

| Alder                                                    |                   |                                             | 5                                                             | 6 | 7 | 8 | 9                                    | 10 | 11 | 12 | 13                                                     | 14 | 15 | 16 | 17                                                                | 18 | 19+ |
|----------------------------------------------------------|-------------------|---------------------------------------------|---------------------------------------------------------------|---|---|---|--------------------------------------|----|----|----|--------------------------------------------------------|----|----|----|-------------------------------------------------------------------|----|-----|
| Type af specialiseringsvej                               | Spiller angivelse | Årsag til indgang i håndbold                | Samplingsårene                                                |   |   |   | Specialiseringsårene                 |    |    |    | Investeringsårene                                      |    |    |    | Senioreliten                                                      |    |     |
| Elitepræstationer via sampling i legende træning         | Spiller 1         | Forældres involvering<br>Skoletilbud        | Single sport:<br>Gymnastik                                    |   |   |   | Multisport:<br>Gymnastik<br>Håndbold |    |    |    | Manglende tid til at prioritere begge sportsgrene      |    |    |    | Idræts-<br>efterskole<br>Skift af klub                            |    |     |
| Elitepræstationer via sen investering og legende træning | Spiller 2         | Forældre og søskendes involvering i sporten | Multisport:<br>Håndbold<br>Fodbold<br>Ridning                 |   |   |   |                                      |    |    |    | Manglende tid til multisport<br>Udtaget til talenthold |    |    |    | Skifter til klub med senior-elitehold                             |    |     |
| Elitepræstationer via sen investering og legende træning | Spiller 3         | Forældres ønske om et aktivt fritidsliv     | Single sport:<br>Fodbold                                      |   |   |   | Multisport:<br>Fodbold<br>Håndbold   |    |    |    |                                                        |    |    |    | Oplever succes i håndbold, efter kort at have prioriteret fodbold |    |     |
| Elitepræstationer via sampling i legende træning         | Spiller 4         | Søsters involvering i sporten               | Multisport afprøvning:<br>Atletik<br>Fodbold<br>Badminton     |   |   |   |                                      |    |    |    | Multisport:<br>Håndbold<br>Atletik                     |    |    |    | Starter i idrætsklasse<br>Skifter klub                            |    |     |
| Elitepræstationer via sampling i legende træning         | Spiller 5         | Forældres involvering i sporten             | Multisport:<br>Håndbold<br>Fodbold<br>Badminton<br>Basketball |   |   |   |                                      |    |    |    | Start i idrætsklasse<br>Skifter klub                   |    |    |    | Bliver involveret på klubbens seniorelitehold                     |    |     |
| Elitepræstationer via sen investering og legende træning | Spiller 6         | Veninde inviterede til træning              | Multisport afprøvning:<br>Ridning<br>Tennis                   |   |   |   | Multisport:<br>Håndbold<br>Ridning   |    |    |    |                                                        |    |    |    | Skifter klub i håndbold<br>Fortsat multisport                     |    |     |
|                                                          |                   |                                             |                                                               |   |   |   |                                      |    |    |    |                                                        |    |    |    | Udtages til U-landshold<br>Bliver involveret på seniorelitehold   |    |     |

## Specialiseringsårene

Der er stor variation mellem spillernes alder ved start på specialisering i håndbold (Tabel 2). To spillere starter i en idrætsklasse (7.klasse) og har derfor ikke tid til at dyrke flere idrætter og dermed bliver håndbold den primære og eneste sport på det tidspunkt. Spiller 3 vælger i en periode håndbold fra til fordel for fodbold. Men da oplevelsen af succes og kompetence i fodbold ikke var den samme som i håndbold, og fordi hun ikke fik anerkendelse fra fodboldtræneren, blev fodbold skiftet ud med håndbold igen. Fravalg af håndbold for en periode gjorde, at hun oplevede et savn til håndboldmiljøet. En anden spiller (5) fortæller om gode relationer til sine holdkammerater, hvilket bliver afgørende for, at hun ser sig selv primært som håndboldspiller. En tredje spiller (6) prioriterer både ridning og fodbold sideløbende med håndbold. I hendes tilfælde er det økonomi, relationer og oplevelsen af at være kompetent, der er de væsentlige faktorer, som påvirker, at håndbold senere bliver hendes prioriterede og foretrukne sport. Den spiller, der senest begynder at fokusere på håndbold, er 17 år på det tidspunkt. Det sker i forbindelse med, at hun udvælges til ungdomslandshold og inviteres til at deltage i klubbens seniortræning. Derfor vælger hun ridning fra på det tidspunkt. Der er ingen af spillerne, der går ind i specialiseringsårene udelukkende fokuseret på håndbold. Spiller 4 er fokuseret på håndbold, men dyrker atletik sideløbende som en sportsgren, der understøtter hendes kompetencer i håndbold. En anden spiller vælger gymnastik fra i 12-13-årsalderen og fokuserer derfra på håndbold.

*Jeg startede egentlig med at vælge fodbold, og jeg havde ikke noget stort talent inden for fodbold, så jeg ved ikke, hvor den beslutning kom fra, men jeg fandt rimeligt hurtigt ud af, at jeg hellere ville spille*

*håndbold, og så skiftede jeg tilbage efter et par måneder. [...] af hvad jeg kan huske, var det i håndbold, jeg første gang oplevede at blive anerkendt rent sportsligt. Jeg fik fortalt, at jeg havde talent og var dygtig. Jeg vil tro, jeg har været 10-12 år. (Spiller 3)*

## Investeringsårene

Der er stor variation mellem, hvornår spillerne oplever, at de satser på håndbold og intensiverer træning. To spillere fortæller om intensivering i deres træning og øget fokusering på håndbold i 13-årsalderen i forbindelse med, at de starter i talentidrætsklasser. Yderligere tre af spillerne går ind i denne fase omkring 14-15-årsalderen og en spiller har en samplingfase frem til 17 år, hvor hun derefter fokuserer og intensiverer håndbold. Når spillerne går ind i investeringsfasen, centrerer deres begrundelser sig omkring to elementer – deres oplevelse af at være kompetent og at have gode relationer til øvrige spillere. Spillerne har i høj grad intensiveret deres fokus på håndbold, når de opfattede sig selv som talentfulde og kompetente og samtidig oplevede anerkendelse, når de blev en del af et skoletilbud, der kombinerer skole og træning, og/eller når deres nære relationer i håndboldverdenen gør det samme. Spillerne beskriver alle, hvordan de på et tidspunkt har været nødt til at vælge mellem håndbold og andre interesser. Data viser, at det der i særlig grad stimulerer spillerne til at specialisere sig inden for håndbold frem for andre sportsgrene er, at de som løsning på en for stor samlet belastning ved at dyrke flere sportsgrene samtidigt, vælger det sportsfællesskab, hvor de føler stærk tilknytning og får anerkendelse. Eksempelvis fortæller både Spiller 1, 2, 4 og 5, hvordan de straks efter et endt håndboldtræningspas skulle skynde sig videre til andre sportsgrene. På et tidspunkt i alderen 13 til 15 år er det blevet uoverskueligt for den enkelte at indgå i flere

sportsgrene. De udtrykker, at de gerne vil opnå sportslig succes og beslutter sig derfor for at intensivere og prioritere håndbold i stedet for at dyrke flere forskellige idrætsgrene. Valget af håndbold blev generelt truffet ud fra, at de har relationer i miljøet, som betyder meget for dem (dvs. de kan spejle sig i dem og lære af dem), at det var den sjoveste fritidsaktivitet og at spillerne oplevede den største sportslige succes og anerkendelse i dette miljø. F.eks. fortæller Spiller 1: "[...] i nogle år dyrkede jeg både håndbold og gymnastik, men da der begyndte at komme flere træninger, følte jeg, at jeg skulle vælge imellem disse to, og jeg valgte håndbold, fordi jeg syntes, det var sjovest" (Spiller 1). Hun uddyber, at det er sjovt, når hun oplever, at hun lykkes og får anerkendelse af trænere og holdkammerater.

### Håndboldspecialisering

En generel tendens, som alle spillerne lægger vægt på i fortællingerne om deres intensivering, var at have relationer til andre, der på samme vis prioriterede håndbold. Spejlingen i andre ligesindede holdkammerater øgede både deres motivation og glæde ved sporten. De fortæller, at de ville have manglet holdkammerater at dele træning, triumfer, nederlag, tanker og oplevelser med. De er desuden meget klar over, at manglende holdkammerater kunne have haft en negativ betydning for deres mentale trivsel og liv som sportsudøvere:

*Jeg tror egentlig, at det har tiltrukket mig at have andre at spille bold op ad, samarbejde og dele alt med. Jeg synes, det er enormt fedt, og man bliver enormt tætte. [...] jeg har haft det enormt godt med den holddynamik, der tit er. Der er en masse ironi og en masse humor, og man ping-ponger lidt. Der har været sådan en enorm let stemning på de hold, jeg har været på. At hverdagen føles let, er vigtigt for mig [...]. (Spiller 3)*

Citatet er et eksempel på, hvilke elementer af håndboldmiljøet som tiltrækker og dermed former spillernes specialisering. Udover at spillerne værdsætter deres holdkammerater, har de også opbygget deres tætteste venskaber gennem håndbold. Særligt spiller 1, 3, 5 og 6 påpeger, at de stærkeste relationer, de har skabt gennem håndbold, ikke nødvendigvis er til nuværende holdkammerater eller nogen, de jævnligt ser. Spillerne fremhæver de mange timer, de har brugt sammen med deres holdkammerater, som begrundelse for, hvorfor deres stærkeste og mest betydningsfulde venskaber er skabt gennem håndbold. Analysen indikerer desuden, at de venskaber spillerne har opbygget gennem håndbold, er præget af en dyb, gensidig forståelse. Det er et udtryk for, at spillerne og deres holdkammerater ofte befinder sig i sårbare situationer sammen.

*Jeg kan mærke, at jeg er tættere på flere relationer fra håndbold. Det giver bare noget, at man er ude i nogle pressede situationer sammen, og at man skal få noget til at fungere [...]. De håndboldrelationer, jeg har fra min karriere indtil nu, er lige lidt dybere end dem, jeg ellers har. (Spiller 3)*

Spillerne bruger ordet "fravalg" i forskellige sammenhænge, således er deres specialiseringsveje også formet af dét, de ikke gør. De fortæller, at de har fravalgt alkohol og fester til fordel for at fokusere og satse på deres sport, fordi de er forpligtet over for deres holdkammerater og for at skabe de bedste forudsætninger for, at holdet kan præstere.

*Relationer betyder jo alt i verden! Det ville virkelig have været svært at skulle vælge den her livsstil, hvis der ikke var gode venskaber forbundet hermed, da der netop er mange fravalg. Det er så fjern en livsstil, særligt imens vi er unge, hvor det på uddannelsesinstitutionerne måske tit handler om fest og farver og druk og ja alt, hvad vores verden ikke handler om. Så det betyder sindssygt meget at have nogen, der er i den samme verden og nogen, man deler oplevelserne med, både op og nedture [...] hvilket gør det lettere, eftersom det ikke altid er supersjovt at styrke- eller løbetræne på en fridag. Så altså jeg er sikker på, at jeg ikke havde været håndboldspiller, hvis der ikke havde været så mange gode relationer forbundet hermed. (Spiller 4)*

Alle spillerne fortæller om til- og fravalg både i sport (prioriteringer mellem flere sportsgrene) og udenfor sport (valg mellem forskellige fællesskaber i ungdomslivet generelt). Stærke fællesskaber gennem håndbold er afgørende for øget fokusering og intensivering af træning. Men også relationer i det ikke-sportslige domæne former sportsspecialisering:

*[...] hvis det nogle gange går lidt dårligt på håndboldbanen, så er det dejligt at kunne komme til dem [forældre, kæreste og veninder] og snakke om det eller at kunne snakke om noget helt andet. De forstår bare, at i dag er det ikke lige håndbold, vi behøver at snakke om, fordi det magter man ikke lige. (Spiller 5)*

### Succesfuld transition fra ungdom til senior

Overgangen fra ungdom til senior startede mens spillerne var 16 til 17 år. Overgangen foregik således over en længere periode, hvor de gradvist blev mere involveret på et seniorhold. I dette træningsfællesskab oplevede spillerne, at der var plads til, at de kunne udvikle sig i deres eget tempo, mens de blev støttet af de ældre spillere på holdet.

*[...] på trods af at det egentlig er et ret konkurrenceminded miljø, så var der egentlig god plads til at få lov til at komme ind og snuse til tingene. [...] De var rimeligt søde til sådan at inkludere os både i det sociale og håndboldmæssige. (Spiller 4)*

Denne del af specialiseringsprocessen viser sig at være både social og håndboldspecifik. Spiller 1, 4 og 6 fortæller om, hvordan de mere erfarne spillere agerede som nære rollemodeller, da spillerne først begyndte at begå sig på seniorholdene. Nære rollemodeller har især været vigtige i forbindelse med spillernes integration både på seniorholdene i deres klubber og på A-landsholdet. Træningen bliver i denne overgangsfase intensiveret gradvist og det sportsspecifikke fokus skærpes:

*De [etablerede seniorspillere] var sindssygt dygtige til sådan at komme med små tips og tricks – det kunne f.eks. være sådan små ting som, hvis du studser, så er bolden lidt sværere at tage for målmanden, eller hvis man ærgrede sig helt vildt over et brændt skud, så fik man at vide, at man ikke skal bruge så meget energi på det. (Spiller 6)*

## Diskussion

Formålet med dette studie var at undersøge: (1) hvad der kendetegner danske kvindelige håndboldspilleres specialiseringsveje til A-landsholdet, samt identificere (2) hvilke sociokulturelle faktorer der har påvirket disse veje. Til at besvare disse formål, blev seks kvindelige håndboldspillere fra det danske A-landshold interviewet om deres specialiseringsvej.

Fælles for alle seks spillere var, at der i deres specialiseringsvej kunne identificeres tre forskellige faser: en samplingfase, en specialiseringsfase og en investeringsfase, således bekræfter undersøgelsen DMSP. Samplingfasen var kendetegnet ved, at alle spillere afprøvede flere forskellige sportsgrene i løbet af barndommen af kortere og længere varighed. Alle spillerne blev introduceret til håndbold af en i deres nærmeste omgangskreds, enten af et familiemedlem eller af en ven, der allerede var en del af håndboldmiljøet. Fælles for alle seks spillere var, at vejen til A-landsholdet er karakteriseret ved sampling og multisport i børneårene og de tidlige ungdomsåre. Således dyrkede de flere forskellige sportsgrene, og sportsaktiviteterne blev primært oplevet som sjove, hvilket også tidligere er beskrevet som karakteristisk for danske eliteatleter (Storm et al., 2012). Denne undersøgelse bidrager med yderligere nuance ved at afdække, hvordan venskaber og fællesskaber er betydningsfulde elementer i forhold til, at spillerne vedbliver i sporten. Det kan både være udtryk for, at det former specialiseringsvejene, men også at de har oparbejdet afgørende sociale kompetencer til at navigere, drage nytte af og bidrage til fællesskaber, som kan afgøre, om man lykkes som håndboldspiller. Disse indsigter opstod som særlige temaer på baggrund af en åben interviewguide. Undersøgelsen viser, at selve specialiseringsprocesserne er mere socialt motiverede end, hvad der tidligere har været beskrevet i litteraturen. Specialiseringsvejene former sig som en respons på særlige typer af fællesskaber, først på tværs af flere forskellige sportsgrene og senere mere specifikt indenfor håndbold.

Ved indgangen til specialiseringsfasen dyrker alle spillere fortsat flere sportsgrene, hvor nogle (Spiller 1, 2, 3, 6) gør det på lige fod med håndbold, mens andre (Spiller 4) gør det som supplement til håndboldtræningen. Det er spillerens oplevelse af at være kompetent indenfor håndbold samt trænere og andre spillers anerkendelse og bekræftelse af deres kompetence, som initierer overgangen fra specialiseringsfase til investeringsfase. F.eks. at blive udvalgt til et talentprogram (idrætsklasse) eller at blive udtaget til et udvalgt hold. Investeringsfasen indeholder også transitionen fra ungdom til senior, som for spillerne inkluderet i dette studie starter, når de er 16-17 år. Transitionen strækker sig over flere år og spillerne er tilsyneladende afhængige af sociale kompetencer for at indgå i fællesskabet. Selvom alle seks spillers specialiseringsveje havde unikke kendetegn, var der en række fælles sociokulturelle faktorer, der påvirkede dem. Det er således ikke 'frie' og målrettede valg den enkelte spiller tager, som udgør en specialiseringsvej. Tværtimod. Denne undersøgelse viser, at spillerne oplever, at deres miljøer former og strukturerer deres udvikling. De seks danske A-landsholdsspillers specialiseringsveje kan karakteriseres ved det, der tidligere har været benævnt som Elitepræstationer via sampling i legende træning og Elitepræstationer via sen investering og legende træning (Storm et al., 2012). Denne kvalitative undersøgelse bekræfter således, at specialiseringsveje for verdensklasseatleter er kendetegnet ved multisportdeltagelse (Güllich et al., 2022), og viser endvidere, at der er flere forskellige variationer af

multisportdeltagelse og at samplingfasen, som den er præsenteret i DMSP (Côté et al., 2007), indeholder flere forskellige variationer. På trods af, at vi i denne undersøgelse fokuserede på én specifik sportsgren, så finder vi stadig variation mellem deltagernes specialiseringsveje. Dog er vores vurdering, at variationen er mindre end ved en gruppe af atleter fra forskellige sportsgrene (Fahlstrøm et al., 2015; Storm et al., 2012). Det er særligt relevant, at aldersafgrænsningerne af de forskellige faser ikke falder som et tydeligt mønster (Güllich et al., 2023). Investeringsfasen er et godt eksempel på, at der på nuværende tidspunkt ikke er definerende sportsspecifikke forhold, der i sig selv er afgørende for den sportslige karriere.

På makroniveau var skolekonteksten den mest fremtrædende faktor, som spillerne oplever har formet deres specialiseringsvej. Tidligere studier har vist, hvordan specialiseringsveje formes af faktorer i makrosystemet som f.eks. den sportsspecifikke kultur (Charbonnet & Conzelmann, 2023) og den nationale kultur (Storm, et al., 2012), hvor dette studie viser, at specialiseringsveje i en dansk kontekst også bliver påvirket af uddannelsessystemets opbygning og muligheder. Start i en idrætsklasse som 13-årig eller på idrætsefterskole som 15-årig, initierer, for nogle af denne undersøgelses deltagere, overgangen til specialiseringsfasen/intensiveringsfasen, hvor der kun var fokus på håndbold.

Venskaber og sociale relationer var fremtrædende faktorer i mikrosystemet i forhold til at forme spillernes specialiseringsvej. F.eks. havde forældre og søskende betydning for spillernes indgang til håndbold og veninder og holdkammerater havde betydning for prioritering og investering i håndbold. Det er sandsynligt, at dette forhold har været medvirkende til, at spillerne har forfinet og udviklet deres sociale kompetencer, hvilket har været afgørende for fortsat udvikling i sporten. Resultaterne bekræfter tidligere forskning, der har vist at særligt forældre (Atkinson & Goodway, 2021; Kearney et al., 2020; Padaki, Ahmad, et al., 2017) og holdkammerater (Thomas et al., 2019) er med til at forme specialiseringsveje. I dette studie viser alle fortællingerne, at vejen til elite også formes af de nære relationer, der går på tværs af sampling-, specialiserings- og investeringsårene. Alle spillerne beskriver denne type af relation som betydningsfuld igennem deres specialiseringsvej. Særligt ved transitionen fra ungdom til seniorniveau, hvilket bekræfter tidligere forskning (Storm et al., 2014).

Tidligere forskning indenfor specialiseringsveje har primært været baseret på kvantitative undersøgelser, og DMSP har været den mest udbredte model (DiSanti & Erickson, 2019). På baggrund af dette er der blevet efterspurgt mere kontekstualiseret viden om specialiseringsveje (Güllich et al., 2022; Voigt & Hohmann, 2016). Dette studie viser, i tråd med tidligere forskning (Güllich, 2014a; Storm et al., 2012), at specialiseringsveje er unikke for den enkelte spiller, men viser yderligere også, at specialiseringsveje er specifikke for den enkelte sportsgren og indenfor den enkelte nations idrætskultur. Der er derfor empirisk grundlag for at videreudvikle forskning indenfor specialiseringsveje i sport, der i større grad retter fokus mod, hvordan sociale faktorer har indflydelse på atleternes specialiseringsproces igennem alle faser. Her vil en holistisk økologisk tilgang (Henriksen & Stambulova, 2023) til specialiseringsveje være et oplagt næste skridt.

## Praktiske implikationer

Forbund kan med fordel arbejde for at skabe strukturer, der gør det muligt at starte senere i flere forskellige sportsgrene og dermed også kunne skifte

mellem sportsgrene og dyrke flere sportsgrene parallelt. Klubber kan med fordel samarbejde med andre lokale klubber for at facilitere flere typer af veje med mulighed for at dyrke flere sportsgrene på samme tid. Klubberne bør understøtte stærke sociale fællesskaber, hvor selektion ikke bør stå i vejen for, at venskaber kan opretholdes gennem sporten. Trænere bør i stigende grad have blik for de individuelle udviklingsveje, hvor nogle dyrker flere sportsgrene parallelt og andre gør det sekventielt. Denne kompleksitet kan alle trænere ikke håndtere individuelt og derfor må lokale og nationale strukturer støtte trænerne i dette og det kan prioriteres som et emne på træneruddannelser.

### Styrker og svagheder

Online interviews er et godt alternativ til fysiske interviews og egnede sig godt til denne målgruppe af verdensklasseatleter, som har begrænset tid til rådighed. Disse platforme muliggør at føre en samtale i reel tid og til en vis grad være "ansigt til ansigt" til trods for, at man befinder sig to forskellige steder. Ovenstående er ifølge Smith og Sparkes (2016) fordelene ved online interviews, dog giver formatet en begrænset adgang til den interviewedes nonverbale kommunikation. Taget i betragtning, at det er en svært tilgængelig målgruppe, udgjorde det flere fordele end ulemper at foretage online interviews. Det er en styrke, at studiet giver os viden om en målgruppe, der er svært tilgængeligt og som der er begrænset viden om i forskningen på området. For at styrke studiet yderligere kunne metodetriangulering have verificeret oplysninger om spillernes udvikling i deres primære sportsgren, herunder involvering i andre sportsaktiviteter og karakteristika ved træningsaktiviteter.

### Konklusion

Med afsæt i Developmental Model of Sport Participation viser dette studie, at specialiseringsveje for danske kvindelige A-landsholdsspillere i håndbold er kendetegnet ved varierende former for sampling i den tidlige karriere. Deres specialiseringsfase formes i høj grad af fællesskaber og venskaber. Sportsgrene vælges til og fra på baggrund af, hvor de stærkeste venskaber og fællesskaber eksisterer. Et samspil mellem selektion og egen oplevede kompetence initierer en investeringsfase (f.eks. talentidrætsklasser, udvalgte hold). Vedblivende prioritering af den primære sport håndbold er afgjort af venskaber og stærke fællesskaber. Transitionen til seniorelite faciliteres af en flerårig inklusion på seniorhold og på landshold. Her spiller ældre senioratleter en afgørende rolle. Dette studie giver anledning til, i højere grad end litteraturen har anerkendt indtil nu, at anerkende,

at spillernes venskaber og fællesskaber påvirker, hvordan vejen til A-landsholdet former sig. Derfor må fremtidig forskning afdække, hvordan sociale miljøer omkring samplingfasen, specialiseringsfasen, investeringsfasen og overgangen til seniorniveau påvirker specialiseringsveje.

### Acknowledgement

Tak til de seks deltagere for åbent at fortælle om deres liv med sport, og for at prioritere deres tid til interviews. Tak til Dansk Håndbold for at skabe adgang og gøre denne undersøgelse mulig.

### Forfatternote

JSK og LKS udviklede studiedesignet. JSK generede og analyserede data; JKS blev som specialestuderende vejledt af LKS. Alle forfattere udviklede artikelkonceptet, JSK og NSV skrev et udkast, LKS reviderede. Alle forfattere udviklede de centrale pointer og har godkendt den færdige version.

### Declaration of interest

None.

---

### References

- Atkinson, O., & Goodway, J. D. (2021). Investigating the Common Myths Leading Parents to Enroll Their Children in Early Sport Specialization. *The Physical Educator*, 78(6), 630-645. <https://doi.org/10.18666/TPE-2021-V78-I6-10499>
- Barth, M., Güllich, A., Macnamara, B. N., & Hambrick, D. Z. (2022). Predictors of Junior Versus Senior Elite Performance are Opposite: A Systematic Review and Meta-Analysis of Participation Patterns. *Sports Medicine (Auckland)*, 52(6), 1399-1416. <https://doi.org/10.1007/s40279-021-01625-4>
- Bergeron, M. F., Mountjoy, M., Armstrong, N., Chia, M., Côté, J., Emery, C. A., Faigenbaum, A., Hall, G., Kriemler, S., Léglise, M., Malina, R. M., Pensgaard, A. M., Sanchez, A., Soligard, T., Sundgot-Borgen, J., van Mechelen, W., Weissensteiner, J. R., & Engebretsen, L. (2015). International Olympic Committee consensus statement on youth athletic development. *British Journal of Sports Medicine*, 49(13), 843-851. <https://doi.org/10.1136/bjsports-2015-094962>
- Braun, V., & Clarke, V. (2019). Reflecting on reflexive thematic analysis. *Qualitative Research in Sport*,



- Exercise and Health*, 11(4), 589-597.  
<https://doi.org/10.1080/2159676X.2019.1628806>
- Braun, V., Clarke, V., & Weate, P. (2016). Using thematic analysis in sport and exercise research. In B. Smith & A. C. Sparkes (Eds.), *Routledge Handbook of Qualitative Research in Sport and Exercise* (pp. 191-205): Routledge.
- Bronfenbrenner, U., & Morris, P. A. (2005). The bioecological model of human development. In W. Damon & R.M. Lerner (Eds.), *Handbook of Child Psychology* (6th ed., pp. 793-825). New York: Wiley
- Buckley, P. S., Bishop, M., Kane, P., Ciccotti, M. C., Selverian, S., Exume, D., Emper, W., Freedman, K. B., Hammoud, S., Cohen, S. B., & Ciccotti, M. G. (2017). Early Single-Sport Specialization: A Survey of 3090 High School, Collegiate, and Professional Athletes. *Orthopaedic Journal of Sports Medicine*, 5(7).  
<https://doi.org/10.1177/2325967117703944>
- Charbonnet, B., & Conzelmann, A. (2023). Talent development in childhood: Early specialization or sampling? From an either... or... question to a 2 x 2 x 3 question cuboid. *International Journal of Sports Science & Coaching*.  
<https://doi.org/10.1177/17479541231197225>
- Côté, J., Ericsson, K. A., & Law, M. P. (2005). Tracing the development of athletes using retrospective interview methods: A proposed interview and validation procedure for reported information. *Journal of Applied Sport Psychology*, 17(1), 1-19.  
<https://doi.org/10.1080/10413200590907531>
- Côté, J., Baker, J., & Abernethy, B. (2007). Practice and play in the development of sport expertise. *Handbook of Sport Psychology*, 3(184-202).
- Côté, J., Lidor, R., & Hackfort, D. (2009). ISSP position stand: To sample or to specialize? Seven postulates about youth sport activities that lead to continued participation and elite performance. *International Journal of Sport and Exercise Psychology*, 7(1), 7-17.  
<https://doi.org/10.1080/1612197X.2009.9671889>
- Curran, O., MacNamara, A., & Passmore, D. (2019). What about the girls? exploring the gender data gap in talent development. *Frontiers in Sports and Active Living*, 1, 3.  
<https://doi.org/10.3389/fspor.2019.00003>
- Dansk Håndbold (2024). *Håndbold Kvinderne*. <https://danskhaandbold.dk/trupper/handboldkvinderne>
- Dansk Håndbold (2024, April 4). *Håndbold fortsætter væksten: Højeste medlemstal i ni år*.  
<https://danskhaandbold.dk/nyheder/handbold-fortsætter-væksten-højeste-medlemstal-i-ni-år>
- DiSanti, J. S., & Erickson, K. (2019). Youth sport specialization: a multidisciplinary scoping systematic review. *Journal of Sports Sciences*, 37(18), 2094-2105.  
<https://doi.org/10.1080/02640414.2019.1621476>
- DiSanti, J. S., & Erickson, K. (2021). Challenging our understanding of youth sport specialization: an examination and critique of the literature through the lens of Bronfenbrenner's Person-Process-Context-Time Model. *International Review of Sport and Exercise Psychology*, 14(1), 28-50.  
<https://doi.org/10.1080/1750984X.2020.1728779>
- Erdal, K. (2019). *The adulteration of children's sports: waning health and well-being in the age of organized play*. Lexington Books.
- Ericsson, K. A., Krampe, R. T., & Tesch-Römer, C. (1993). The Role of Deliberate Practice in the Acquisition of Expert Performance. *Psychological Review*, 100(3), 363-406.  
<https://doi.org/10.1037/0033-295X.100.3.363>
- Fahlström, P. G., Gerrevall, P., Glemne, M., & Linnér, S. (2015). *Vägarna till landslaget: Om svenska elitidrottarens idrottsval och specialisering*. Riksidrottsförbundets FoU-rapporter 2015:1.
- Güllich, A. (2014a). Many roads lead to Rome - Developmental paths to Olympic gold in men's field hockey. *European Journal of Sport Science*, 14(8), 763-771.  
<https://doi.org/10.1080/17461391.2014.905983>
- Güllich, A. (2014b). Selection, de-selection and progression in German football talent promotion. *European Journal of Sport Science*, 14(6), 530-537.  
<https://doi.org/10.1080/17461391.2013.858371>
- Güllich, A., Barth, M., Hambrick, D. Z., & Macnamara, B. N. (2023). Participation patterns in talent development in youth sports. *Frontiers in Sports and Active Living*, 5, 1175718-1175718.  
<https://doi.org/10.3389/fspor.2023.1175718>
- Güllich, A., Macnamara, B. N., & Hambrick, D. Z. (2022). What Makes a Champion? Early Multidisciplinary Practice, Not Early Specialization, Predicts World-Class Performance. *Perspectives on Psychological Science*, 17(1), 6-29.  
<https://doi.org/10.1177/1745691620974772>
- Henriksen, K., & Stambulova, N. (2017). Creating Optimal Environments for Talent Development: A holistic ecological approach. In J. Baker, S. Cobley, J. Schorer, & N. Wattie (Eds.), *Routledge Handbook of Talent Identification and Development in Sport* (1 ed., Vol. 1, pp. 270-284). Routledge.  
<https://doi.org/10.4324/9781315668017-19>
- Henriksen, K., & Stambulova, N. (2023). The social environment of talent development in youth sport [Mini Review]. *Frontiers in Sports and Active Living*, 5.  
<https://doi.org/10.3389/fspor.2023.1127151>
- Ibsen, B., Hansen, J., & Storm, R. K. (2010). Elite Sport development in Denmark. In B. Houlihan & M. Green (Eds.), *Routledge handbook of sports development* (pp. 381-393). London: Routledge
- Jayanthi, N., Pinkham, C., Dugas, L., Patrick, B., & LaBella, C. (2013). Sports Specialization in Young Athletes: Evidence-Based Recommendations. *Sports Health*, 5(3), 251-257.  
<https://doi.org/10.1177/1941738112464626>
- Jayanthi, N. A., Post, E. G., Laury, T. C., & Fabricant, P. D. (2019). Health Consequences of Youth Sport Specialization. *Journal of Athletic Training*, 54(10), 1040-1049.  
<https://doi.org/10.4085/1062-6050-380-18>
- Kearney, P. E., Comyns, T. M., & Hayes, P. R. (2020). Coaches and parents hold contrasting perceptions of optimal youth development activities in track and field athletics. *International Journal of Sports Science & Coaching*, 15(2), 157-169.  
<https://doi.org/10.1177/1747954119900052>
- Kvale, S., & Brinkmann, S. (2009). *Interview: introduktion til et håndværk* (2. udg. ed.). Kbh: Hans Reitzels Forlag.
- McKay, A. K., Stellingwerff, T., Smith, E. S., Martin, D. T., Mujika, I., Goosey-Tolfrey, V. L., Sheppard, J., & Burke, L. M. (2022). Defining Training and

- Performance Caliber: A Participant Classification Framework. *International Journal of Sports Physiology and Performance*, 17(2), 317-331.  
<https://doi.org/10.1123/ijspp.2021-0451>
- Mikecz, R. (2012). Interviewing Elites: Addressing Methodological Issues. *Qualitative Inquiry*, 18(6), 482-493.  
<https://doi.org/10.1177/1077800412442818>
- Mosher, A., Till, K., Fraser-Thomas, J., & Baker, J. (2022). Revisiting Early Sport Specialization: What's the Problem? *Sports Health*, 14(1), 13-19.  
<https://doi.org/10.1177/19417381211049773>
- Padaki, A. S., Ahmad, C. S., Hodgins, J. L., Kovacevic, D., Lynch, T. S., & Popkin, C. A. (2017). Quantifying Parental Influence on Youth Athlete Specialization: A Survey of Athletes' Parents. *Orthopaedic Journal of Sports Medicine*, 5(9), 2325967117729147-2325967117729147.  
<https://doi.org/10.1177/2325967117729147>
- Padaki, A. S., Popkin, C. A., Hodgins, J. L., Kovacevic, D., Lynch, T. S., & Ahmad, C. S. (2017). Factors That Drive Youth Specialization. *Sports Health*, 9(6), 532-536.  
<https://doi.org/10.1177/1941738117734149>
- Smith, B., & Sparkes, A. C. (2016). Interviews: qualitative interviewing in the sport and exercise sciences. In B. Smith & A. C. Sparkes (Eds.), *Routledge Handbook of Qualitative Research in Sport and Exercise* (pp. 103-123): Routledge.
- Storm, L. K., Christensen, M. K., & Henriksen, K. (2012). Specialization pathways among elite Danish athletes: A look at the developmental model of sport participation from a cultural perspective. *International Journal of Sport Psychology*, 43(3), 199-223.
- Storm, L. K., Henriksen, K., Larsen, C. H., & Christensen, M. K. (2014). Influential Relationships as Contexts of Learning and Becoming Elite: Athletes' Retrospective Interpretations. *International Journal of Sports Science & Coaching*, 9(6), 1341-1356.  
<https://doi.org/10.1260/1747-9541.9.6.1341>
- TeamDanmark. (2021). *Strategiske Prioriteringer og Støttekoncept - For dansk eliteidræt 2021-2024*(pp. 18). Retrieved from <https://umbraco.teamdanmark.dk/media/2140/strategiske-prioriteringer-og-stoettekoncept-2021-2024.pdf>
- Thomas, C. E., Chambers, T. P., Main, L. C., & Gastin, P. B. (2019). Factors influencing the early development of world-class caribbean track and field athletes: A qualitative investigation. *Journal of Sports Science & Medicine*, 18(4), 758-771.  
<https://go.exlibris.link/087D9rM5>
- Tracy, S. J. (2010). Qualitative Quality: Eight "Big-Tent" Criteria for Excellent Qualitative Research. *Qualitative Inquiry*, 16(10), 837-851.  
<https://doi.org/10.1177/1077800410383121>
- Voigt, L., & Hohmann, A. (2016). Expert youth coaches' diversification strategies in talent development: A qualitative typology. *International Journal of Sports Science & Coaching*, 11(1), 39-53.  
<https://doi.org/10.1177/1747954115624821>